

RINTAMAVETERAANIEI AVOKUNTOUTUS, PALVELUKUVAUS

1 Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat asiakkaat

1.1 Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat asiakkaat

Rintamaveteraanille voidaan myöntää palveluseteli avokuntoutukseen. Rintamaveteraanilla tarkoitetaan Suomessa asuvaa rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnuksen omaavaa rintamaveteraania. Rintamaveteraanien kuntoutus perustuu lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta (23.12.1988/1184). Kunta saa rintamaveteraanikuntoutuksen järjestämiseen vuosittain valtion talousarviossa varatun määrärahan Valtiokonttorilta. Valtiokonttori myös ohjeistaa kuntia kuntoutuksen järjestämisessä.

Rintamaveteraanien kuntoutus voidaan toteuttaa laituskuntoutuksena, päivä kuntoutuksena tai avokuntoutuksena. Palvelusetelitoiminnan piiriin kuuluvia avokuntoutuksen toimintamuotoja Helsingissä ovat fysioterapia ja jalkojen hoito.

1.2 Palvelusetelin myöntäminen ja vastaanottaminen

Rintamaveteraani voi hakea avokuntoutusta. Hakemuslomakkeita saa Rintamaveteraanien kuntoutustoimistosta, mihin hakemus myös palautetaan. Aloitteen avokuntoutuksesta voi tehdä rintamaveteraanin puolesta myös omainen, asiakkaan muu laillinen edustaja tai asiakkaan hoitoon ja kuntoutukseen osallistuva terveydenhuollon edustaja.

Palvelusetelin myöntämisessä huomioidaan veteraanin tarve ja toiveet, yhdenvertaisuus ja Valtiokonttorin antama ohjeistus. Vuosittainen määräraha vaikuttaa myös veteraanikuntoutuksen myöntämismääriin. Valtiokonttorin vuodelle 2018 kunnille antaman ohjeen mukaan rintamaveteraanin avokuntoutuskertojen määrä on pääsääntöisesti 20 käyntikertaa kalenterivuodessa. Jos rintamaveteraanin vamma tai sairaus edellyttää, voidaan avokuntoutuskertoja myöntää enintään 30 käyntikertaa kalenterivuodessa.

Rintamaveteraanien avokuntoutuksessa on käytössä seuraavat palvelusetelit:

- Fysioterapia rintamaveteraanille vastaanotolla 45min
- Fysioterapia rintamaveteraanille vastaanotolla 60min
- Fysioterapia rintamaveteraanin toimintaympäristössä 45min
- Fysioterapia rintamaveteraanin toimintaympäristössä 60min

- Jalkojen hoito rintamaveteraanille vastaanotolla 60 min
- Jalkojen hoito rintamaveteraanin toimintaympäristössä 60min

Saatuun palvelusetelin veteraani, joko itsenäisesti tai edustajansa avustuksella valitsee palveluntuottajan ja toimittaa tälle palvelusetelin tunnuksen. Palveluseteliä voi käyttää vain sääntökirjassa määritettyyn rintamaveteraanien avokuntoutukseen ja toteutuksessa noudatetaan myöntämispäätöksessä mainittuja kertamääriä.

2 Palveluntuottajan henkilökunnan pätevyysvaatimukset

Fysioterapiapalvelun toteuttajana voi toimia fysioterapeutti (AMK), fysioterapeutin, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan tutkinnon suorittanut henkilö, jolla on Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä.

Jalkojenhoitoa voi tehdä terveydenhuollon ammattilainen, jolla on Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä. Kyseeseen voi tulla lähihoitaja, jolla on perehtyneisyys jalkojen hoitoon, jalkojenhoitaja tai jalkaterapeutti.

3 Palvelun sisältövaatimukset

Rintamaveteraanikuntoutuksen tarkoituksena on veteraanin toimintakyvyn edistyminen ja säilyminen niin, että hän mahdollisimman pitkään selviytyy itsenäisesti jokapäiväisistä toiminnoistaan.

Palveluntuottajan tulee ilmoittaa veteraanin toimintakyvyssä ja/tai palveluntarpeessa tapahtuvista oleellisista muutoksista rintamaveteraanien kuntoutustoimistoon, missä arvioidaan kuntoutuksen mahdollinen keskeytyminen tai muuttuminen. Kuntoutusjakso keskeytyy asiakkaan joutuessa sairaalaan.

4.1 Fysioterapia rintamaveteraanille

Fysioterapian tavoitteena on veteraanin toimintakyvyn säilyminen ja edistyminen, niin että hän mahdollisimman pitkään selviytyy itsenäisesti jokapäiväisistä toiminnoistaan omassa toimintaympäristössään. Fysioterapian tavoitteena voivat olla liikkumis- ja toimintakyvyn lisääntyminen tai ylläpysyminen, tasapainon harjaantuminen, lihasvoiman ja liikkuvuuden parantuminen sekä yleisen vireystilan kohentuminen. Myös kivun lievittäminen voi olla fysioterapian tavoitteena.

Apuvälinetarpeen arviointi on oleellinen osa veteraanien avokuntoutusta. Keskeistä tavoitteen asettamisessa on veteraanin jäljellä olevien voimavarojen tukeminen ja valjastaminen arjen toiminnoista selviytymiseen.

Veteraanien keski-ikä on yli 93 vuotta, joten muistisairaudet ovat monen kuntoutujan haasteena. Muistisairaiden fysioterapiaan olisi suotavaa lisätä fyysisten harjoitteiden lisäksi myös kognitioharjoitteita. Muistisairasta ja/tai ikääntynyttä veteraania tulee kohdalla oman elämänsä asiantuntijana.

Fysioterapia voidaan toteuttaa veteraanin kotona, jolloin fysioterapeutti tuo mukanaan tarvittavat harjoitus- tai terapiavälineet. Tarvittaessa myös omaisia perehdytetään esim. siirtymisissä avustamiseen. Omaisille tai kotihoidolle on syytä tiedottaa kirjallisesti terapian toteutumisesta, erityisesti muistisairaiden kohdalla tämä on tärkeää. Omaisia voi myös opastaa avustamaan veteraania harjoitusohjelman suorittamisessa.

Veteraanien avokuntoutusta voi saada myös palvelu- ja hoiva-asumiseen sekä sairaalan vuodeosastolle. Tällöin korostuu yhteistyö fysioterapeutin ja henkilökunnan, erityisesti veteraanin omahoitajan kanssa.

Terapian toteuttava fysioterapeutti asettaa yhdessä veteraanin ja hänen omaisensa/läheisensä kanssa terapiajaksolle konkreettiset, arkeen sidotut tavoitteet ja seuraa niiden saavuttamista. Fysioterapeutti suunnittelee asetettujen tavoitteiden pohjalta terapiajakson sisällön yhdessä veteraanin kanssa ja laatii kirjallisen terapiasuunnitelman.

Fysioterapian tulee perustua hyvään fysioterapiakäytäntöön, -suositukseen ja tutkittuun tietoon.

Fysioterapiajakson päätyttyä fysioterapeutti toimittaa välittömästi palautteen veteraanikuntoutuksen toimistoon.

4.2 Jalkojen hoito rintamaveteraanille

Veteraanien jalkojen hoidon tavoitteena on ehkäistä jalkasairauksia, tunnistaa olemassa olevia jalkaongelmia ja hoitaa jo syntyneitä vaurioita.

Jalkojen hoitoon sisältyy:

- jalkojen tutkiminen
- jalkojen puhdistus desinfioivalla aineella
- kynsien hoito (kynsien lyhennys ja paksuuntuneiden kynsien ohentaminen, sienikynnen ja sisään kasvaneenkynnen hoito)
- ihomuutosten hoito (kovettumien ja känsien poisto),
- jalkojen rasvaus sekä
- jalkojen omahoidon ohjaus

Eryistä huomiota veteraanin jalkojen hoitoon on kiinnitettävä, mikäli hänellä on muistisairaus, diabetes tai nivelreuma. Asiakas on tarvittaessa ohjattava sairauksien hoidossa terveydenhuoltoon.

Rintamaveteraanin jalkojen hoidossa tulee toteutua ohjaava ja kuntoutumista edistävä ote. Neuvontaa ja ohjausta annetaan tarvittaessa ja tilanteen mukaan myös veteraanin omaisille tai muille hoitoon ja kuntoutukseen osallistuville

4 Palvelun tila- ja välinevaatimukset

Palveluntuottajalla on vastaanotolla toteutuvaa fysioterapiapalvelua ja / tai jalkojen hoitoa varten asianmukaiset, palveluun soveltuvat toimitilat. Toimitiloissa tulee olla mahdollisuus yksityisyyttä suojaavaan asiakaspalveluun. WC- ja odotustilojen tulee soveltua liikuntarajoitteisille henkilöille.

Toimitilojen on jatkuvasti täytettävä turvallisuusmääräykset niin, että yksikössä huolehditaan asiakkaiden turvallisuudesta lain ja viranomaisten määräysten mukaisesti. Palveluntuottajalla on oltava pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuus selvitys.

Palvelusetelin myöntäjä voi tarvittaessa tarkistaa palveluntuottajan asiakastilat.

Palveluntuottaja huolehtii kotikäytinä toteutuvassa fysioterapiassa tarvittavista välineistä ja laitteista. Sekä vastaanotolla että kotona palvelun toteutuksessa käytettävät laitteet täyttävät lain (2010/629) vaatimukset.

5 Palvelupalautteen toimittaminen kunnalle

Avokuntoutusjakson päätyttyä palveluntuottaja toimittaa välittömästi palautteen veteraanikuntoutuksen toimistoon.

Fysioterapiapalaute sisältää:

- kuntoutujan toimintakyvyn kuvauksen alussa, käytetyt arviointimenetelmät tuloksineen ja viitearvoineen
- fysioterapiajakson tavoitteet
- selvityksen terapian toteutuksesta
- arvion tavoitteiden saavuttamisesta
- johtopäätökset toimintakyvyn muutoksesta alkuun verrattuna
- kuntoutujan ja tämän omaisen/läheisen arvio edellisistä
- selvityksen annetuista jatkohoito-ohjeista ja itsehoitoon kannustamisesta